

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över EU-kommissionens förslag på revidering av Avfallsdirektivet (2008/98/EG)

Regelrådet har fått möjlighet att yttra sig över rubricerade förslag. Regelrådet har i uppgift att bistå regelgivare, om dessa begär det, med att granska konsekvensutredningar till förslag från Europeiska unionen som bedöms få stor påverkan för företag i Sverige och lämna råd om vad en svensk konsekvensutredning bör innehålla. Regelrådet har därför översiktligt granskat EU-kommissionens konsekvensutredning, SWD (2023) 421 final. Regelrådet har även översiktligt granskat själva förslaget till reviderat direktiv, COM (2023) 420 final.

Kommissionens förslag innebär en revidering av avfallsdirektivet avgränsad till textil- och livsmedelsavfall. Syftet är att minska påverkan på miljö och klimat, då textilavfallsmängderna fortsätter att öka och livsmedelsavfallsmängderna inte minskar i den takt som krävs för att nå det globala hållbarhetsmålet till 2030. Hanteringen av avfallen ska förbättras genom att i första hand förebygga att avfall uppkommer och om avfall ändå uppkommer att det förbereds för återanvändning och först i tredje hand materialåtervinns.

Kommissionen föreslår att ett utökat producentansvar införs för att minska miljö-, hälso- och klimatpåverkan från den resursintensiva textilsektorn. Det bygger på principen om att det är förorenaren som betalar och ska omfatta textilier, kläder och skodon från hushåll, då hushållen står för de största konsumtionsvolymerna som i sin tur blir till avfall. För livsmedelsindustrin föreslås bindande mål för att driva på arbetet.

I sin faktapromemoria (2022/23:FPM126) välkomnar regeringen förslaget till reviderat avfallsdirektiv. Det anges att reglerna bör utformas med en hög miljö- och klimatambition och på ett kostnadseffektivt sätt samtidigt som hänsyn tas till näringsidkarnas legitima intressen. Mål och kriterier bör baseras på vetenskaplig grund och reglerna bör sträva efter en balans mellan effektivt miljöskydd och administrativ börda. En viktig utgångspunkt är att regelverket så långt som möjligt, givet dess syfte, utformas så att det medför en så liten regelbörda som möjligt för företagen samt så låga kostnader som möjligt för företagens administration och genomförande.

I kommissionens konsekvensutredning analyseras ett flertal alternativ för såväl textil- som livsmedelsindustrin. För båda sektorerna förordas ett mellanliggande alternativ – alternativ 2 av 3 respektive 4 undersökta – med avseende på grad av reglering och målsättning.

För *textilindustrin* innebär det förordade alternativet ett fastställande av ytterligare bindande lagstadgade krav för att förbättra avfallshanteringens prestanda i linje med avfallshierarkin genom en riktad ändring av ramdirektivet om avfall. Flaggskeppsåtgärden är att införa ett

mandat för medlemsstaterna att inrätta nationella system för utökat producentansvar för textilier och harmonisera dess tillämpningsområde, mål och viktiga organisatoriska och operativa funktioner.

Av konsekvensutredningen framgår att textilsektorn domineras av små och medelstora företag, där 88 procent är mikroföretag och 12 procent andra små och medelstora företag. Förslaget är skraddarsytt för att minimera de finansiella och administrativa konsekvenserna för mikroföretag, särskilt genom att utesluta alla mikroföretag från det utökade producentansvaret. Alla återstående små och medelstora företag skulle fortfarande omfattas av utökat producentansvar. Samtidigt skulle stödet till återanvändning och materialåtervinning också stödja de små och medelstora företag som omfattas av utökat producentansvar genom att bland annat säkerställa att mer finansiering finns tillgänglig.

Enligt konsekvensutredningen är det framför allt kravet på ett obligatoriskt producentansvar som ger konsekvenser för en mängd olika aktörer. Kostnaderna för att hantera avfallet kommer genom förslaget att flyttas från kommuner till producenter. Den beräknade kostnaden som förs över till producenterna väntas uppgå till cirka 3,5 procent av omsättningen för modeindustrin och till cirka 1,5 procent av hela textilsektorns omsättning. Kostnaden per klädesplagg beräknas uppgå till cirka 0,6 procent av den totala kostnaden per textil produkt (eller cirka 0,12 euro per T-shirt).

Sammantaget uppskattar kommissionen kostnaderna för förslaget enligt följande: 913 miljoner euro per år för sorteringskyldigheter; 7,79 miljoner per år för producenter för rapportering inom ramen för utökat producentansvar; 750 000 euro per år för att uppfylla övriga rapporteringskyldigheter från EU; 39,2 miljoner euro per år för ytterligare insamling, sortering och behandling av textilier för att uppnå ett insamlingsmål på 50 procent samt 78 euro per exportör årligen per inspektion.

När det gäller hantering av avfall från *livsmedelsindustrin* fastställs inga nya åtgärder på EU-nivå. Förslaget syftar främst till att tydliggöra att medlemsstaterna behöver öka takten i genomförandet av redan befintliga krav i det nu gällande avfallsdirektivet och skapar därför ingen ytterligare administrativ börda. Genom förslaget ges medlemsstaterna frihet att välja de mest effektiva åtgärderna som passar respektive lands nationella förutsättningar. De föreslagna nya målen för minskning av livsmedelsavfall till år 2030 är: mål för primärproduktion (inget mål), mål för bearbetning och tillverkning (10 procent) och mål för detaljhandels- och konsumtionsleden (30 procent).

Insatserna för att minska livsmedelsavfallet kan, enligt kommissionens konsekvensutredning, leda till en minskad efterfrågan på livsmedel, och en minskning av jordbruksinkomsterna på cirka 4,2 miljarder euro årligen förutses. Denna nergång förväntas dock kompenseras inom andra sektorer. Konsekvenserna för små och medelstora företag bedöms bli begränsade. Arbetet fram till i dag har främst fokuserat på större företag och frivilliga åtgärder, och initiativet är inriktat på att fastställa mål för minskning av livsmedelsavfall för medlemsstaterna och kommer inte att gälla enskilda företag.

Regelrådet kan konstatera att kommissionens konsekvensutredning är mycket utförlig och att olika alternativa lösningar och åtgärder analyseras ingående, men att det saknas analyser som tydliggör vad konsekvenserna av förslagen skulle bli för svenska företag. Regelrådet konstaterar samtidigt att regeringen i sin faktagenomgång anger att effekter och lämpliga

åtgärder behöver analyseras närmare och att Naturvårdsverket därför har getts i uppdrag att utreda konsekvenser för svenska förhållanden. Regelrådet ser positivt på detta och vill, i likhet med regeringen, lyfta behovet av att i en sådan konsekvensutredning tydliggöra hur befintliga nationella krav förhåller sig till de föreslagna nya bestämmelserna. Därtill bör, enligt Regelrådets uppfattning, situationen för de små och medelstora företagen inom textilindustrin särskilt belysas mot bakgrund av det utökade producentansvaret.

Den kompletterande svenska konsekvensutredning som Naturvårdsverket har getts i uppdrag att genomföra bör utgå från kraven i 6 och 7 §§ i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

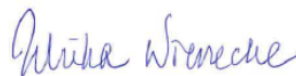
Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 26 oktober 2023.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjer och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Ulrika Wienecke.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Ulrika Wienecke
Föredragande